

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 19.

V petek 7. Sušca

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blazniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Nevradni del.

Kaj Avstrija posebno potrebuje?

(Dalje.)

Vstavna ali konstitucijska vlada se od samoderžne ravno v tem loči, de državljani zadovoljni in zvesti po pravim naznanjenim postavam zadostijo iz prepričanja, de je vsak zavezan lastno poželjenje vesolni želji v dar prinesiti; samodržni vladar pa ukaže, podložniki storijo, zato — ker je on ukazal. — Po vstavi 4. sušca 1849 store kronovine cesarstva svobodno, samostojno, nerazdeljivo in neravezljivo avstrijsko vstavno dedno samovladajo. Svobodni smo, pa le v mejah, ktere tista vstava oznani, ako jih prestopimo tudi od tod izvirajočih pravic več deležni nismo. Ako se tedaj posamesni ljudje ali pa ljudstva ukazam ali namenu vstave nasproti stavijo, — je za nje prostost že jenjala, in začne se sila. Vladi tudi ni mogoče drugač ravnati, ker naše cesarstvo ni samo svobodno in vstavno (kar bi mnogim dopadlo), ampak tudi samostojno, nerazdeljivo in neravezljivo. Kaj bi človek odgovoril, ako bi mu rekli: svoboden si, pa umreti moraš? Kaj to pomeni od svobodne Avstrije govoriti, ako bi kdo začel prvo rabo prostosti v razdeljenju kazati? — Svoboden človek je le tisti, ki lastno nemirno poželjenje vkroti, in tako rekoč samiga sebe premaga. Svobodno državo bomo tisto imenovali, ktere prebivavci, naj bodo kakorsniga naroda ali jezika, domoljubno v nji in za njo mislijo, delajo in živijo. Ako neomejene prostosti uživati hočeš, pojdi med divjake Amerike ali Afrike, in prebivaj v kakšni hosti, še tam se boš moral sosedov ogibati, ako si koč na zapušenim otoku ne napraviš.

Tajiti nobeden ne more, de naša vlada v zvnajnih in notrajnih zadevah pravim potrebam avstrijskiga ljudstva zadostuje. Naše ministerstvo nikoli ne zamudi, stare postave v nove spremenovati ako je prememba v resnici vredna poboljšanje imenovana biti. Novi politiški vradi so povsod vstanovljeni, — javnost in ustnost sodnije, zatožna pravda in porote nam niso samo obljubljeni — povsod jih vidimo vpeljane, — kupčii in rokodelstvu se odpirajo nove pota — žandarmerija varnost državljanov oskerbuje — z eno besedo, vlada stori, kar ji je po okoljšinah mogoče. Vpraša se tedaj ali z vsim tem toliko hvale, ko je vredna, pridobiva? — Radi bi odgovorili, de, ali po resnici moramo reči: ne. Semtertje nam glas mnogih tožb na ušesa bije. Neprenehama slišimo od nezadovoljnih in beremo v časopisih: kdaj bo vunder enkrat naša vlada, kar je po vstavi zapisano in obljubljeno v resnici vpeljala in dopolnila? Zakaj se ne pokličejo deželni zbori? Kako dolgo bom še čakali, de bi kaj od občniga avstrijskiga državniiga zbora slišali? — Ta si voši postavo, ki bi odločila napravo mestnjanske brambe in bi se rad pokazal v narodni straži — unimu ne dopadejo davki, ki s časam bolj in bolj narašajo itd. itd. Sploh tožijo, de je skoro

vse srebro zginilo, de je ljudem le omazani papir v roke dan, namest de bi mošnica dvajsetic zvonela. Tim je prostost tiska tako omejena, de je komaj več kakor ime; uni se čudijo, zakaj se stanu obsede v nekterih mestih konce ne stori. Ni tajiti, de nas še mnoge reve tarejo, de smo še daleč od tistiga časa, ko nam bo dano veselih dni vstavniga in svobodniga državniiga življenja okušati. — Kdo je pa te zamude kriv? — Morebiti vlada. — Menim de ne in bi se prederznil to očitno dokazati, de na te strani take krivice najti ni, akoravno bi me marsikteri pohlevniga lizuna imenoval. Prosim mirno in pametno reči, kakor so, pretresti.

Z razdelivci, ki želijo vse prekucniti brez drugiga namena kakor pri tej zmešnjavi obogateti in od ptuje reve se mastiti, se tukaj ne prepiramo, njim tudi te verstice pisane niso. Slepe narodoljube, ki brez vikših misel za lastni narod živé in goré od potrebe vesolne avstrijske države prepričati, bi bilo sod brez dna polniti. Obernemo se le k poštenim možem, kterih misli se morejo vzdigniti k edinstvi našiga cesarstva, kterim enakopravnost vsih narodov, terdna zveza vsih kronovin in sreča in slava Avstrije niso prazne besede. Če se najdejo med njimi nekteri, ki prašajo, zakaj vlada po vstavi 4. sušca 1849 obljubljene postave popolnoma ni vpeljala, jim odgovorimo, storilo se je, kar je bilo mogoče, nemogočiga pa noben pameten in previden mož tirjal ne bo. Napčno bi bilo deželne zборе posamesno poklicati, ker je to izrečeni enakopravnosti nasproti. Vladbina vstava ogerskiga kraljestva za vravnavo posebnih razmer tiste dežele notranja naprava in vladbina osnova velike knezije Erdeljske, in posebna postava za razmero lombardo-beneškiga kraljestva proti vesolni državi, do zdaj še zavolj vikših politiških uzrokov še niso mogle naznanjene, veliko manj pa še vpeljane bli. Te uzroke, ker v vikši zvnajne politiške zadeve segajo, vladi še na znanje dati ni dano. De bi se vunder enkrat ljudje navadli od takih reči bolj pametno in spodobno misliti in govoriti, — v resnici bi vesolnimu ljudstvu škoda iz takiga obnašanja ne izvirala. Še hišni gospodar marsikterikrat kaj napove, ravna in dela, kar vsim udam svoje družine ne dopade, ker dostikrat le on sam ve in previdi, kaj bi po okoljšinah časa v mnogih primerlejih hiši koristno bilo. Ali po družini in celi vasi zmiraj oznanil, ako kaj kupiti, kaj prodati, kako premembo vpeljati hoče? Ali bi potem namest pričakovanih dobičkov, clo velike škode večkrat ne imel? Če pa že posamesniga hišniiga gospodarja ne grajamo, kadar v svoji pameti kako napravo dobro prevdari, in jo le o pravim času naznani, koliko manj je pripušeno vlado grajati, če imenitne naprave za srečo milijonov zase ohrani, in jih naznani kadar je treba. In vunder je vsakimu umnimu znano, kako breme je tistim možem naloženo, ki kakor odgovorni svetovavci svitlimu cesarju na strani stoje. Oni iz visokiga lahko zagledajo mnoge zoperstavke, ki vpeljavajo prevaž-

nih namenov zaderžujejo, kterih ljudje ne vidijo in tudi viditi ne morejo. Velika napénost, zavolj ktere smo pretekle leta v take reve zabredli, je tudi ta bila, de so sploh ljudje v politiko se vtikali, kterim je komaj dosti uma dano bilo, lastne domače reči preskerbeti. Pač pravlica pravo terdi, de naj čevljar pri kopitu ostane. Ker pa po vstavi vsaki pravico ima, svoje misli ustno in po tisku na znanje dati, naj bo tudi nam pripušeno take tožbe en malo pretresti, de se bo vidilo, ali se najde v tistih govoricah kaj resnice ali ne.

(Dalje sledi.) Melcer.

Kako zajedno učiti glaskovati in pisati?

Iz čelega serca želim, meni izročene otroke naj hitrejši in naj koristnejši, kakor je le mogoče, vse to naučiti in navaditi, kar jim je za višji in obsirnejši nauk znati in vediti treba. Za tega voljo sem v svojej šoli poskusil, naj prvi nauk s pisanjem tekočih (kurent) pismen začeti in svoje učence zajedno učiti, ta tekoča pismena pisati in glaskovati. Na to vižoučim od 8. maja 1849, in moji otroci ne znajo samo pisano, temoč tudi vse sorte tiskanih reči gladko brati, zraven pa tako lepo in hitro pišejo, da se mora vsaki začuditi od takih mladih in nježnih otročičev kej tacega viditi.

Že mnogo let učim, sem pismenkovanje in glaskovanje dobro preudaril in poskusil, pa moram z dobro vestjo obstati in zagotoviti, da je vselej, posebno pa v šolah na deželi zlo koristno, glaskovanje in pisanje združiti, in oboje zajedno učiti. Tako bode mogoče, reči v šoli zmiram premenovati, vedno otrokom kej novega pokazati, in branje prav temelito ne samo le poverh učiti.

Ta viža, v šoli podučevati se pa najbolj s tim priporočuje, ker otroci na to vižo najpred in naj hitrej tako deleč pridejo, da se samotěž učiti in samotěž kej misliti in delati znajo.

Samotěž misliti in samotěž delati in tako na samo svojih nogah stati je pa posebno treba za otroke, ki le šest let v šolo hodijo ter po tem v vsakdanje življenje stopijo.

Kako se jaz pri tem svojem nauku obnašam, je tako lahko in jednostavno, da bi se lahko na jednej poli napisalo in razložilo. Meni ni treba nobenega pismenjaka (Setzkasten), nobenega abcednika, nobene abecedne tablice.

Moji otroci skozi celo prvo leto nemajo nič družega kakor vsaki svojo kamenito tablico, ktero jaz z žreblom načertam. Le s to samo tablico se oni naučijo brati in pisati. V drugem letu ločim branje od pisanja, ter začnem v naših: „Kleine Erzählungen für Landschulen“, stran na pisanem brati.

Toliko od mojega načinstva (Methode) učiti sploh. Ono donese veliko prida in koristi, učitelji se ga lahko naučijo in navadijo: zato bi vredno bilo ga bolj na tenjko pretresti. Serčno bi me veselilo, ako bi avstrijska šolska oblastnija to moje načinstvo učiti oistro presodila.

Tako piše ministerialni, pedagogiški časopis: „der österreichische Schulbote“. Ta časopis je prav dober kup, izhaja vsaki teden

na celej poli, prinaša prav lepe in imenitne sestavke, ter velja le 2 rajn. na celo leto.

Kar pa nas najbolj veseli, je to, da ti ministerski časopis zastran šolskega nauka in šolskih knjig ravno tiste misli razodeva, katere je „slovenska Bčela“ donasala in, ako Bog da tudi zanaprej v vsakem zvesku pridno donasala bode. Živio napredek v šolskih zadevah, Živila enakopravnost vsih narodnosti in jezikov!

Častiti bravci naši so že večkrat v „Bčeli“ in tudi drugod brali, da je mogoče, dobro in koristno, otroke v šoli zajedno brati in pisati učiti. Gotovo bi tudi radi vedili, kdo je ti način učiti najprej porabil, kdo ga je našel? Nemec Graser terdi, da ga je on našel; sloveči detovodja in pisatelj Diesterweg pa tega ne da veljati, rekoč, da je način, otroke zajedno čitati in pisati učiti, že starodaven, pa pozablen ali sedaj spet na svetlo pripravljen način učiti; tistega moža, ki ga je najprej najdel, pa vender ne imenuje.

Janez Amos Komenski, ki se je rodil leta 1592 in umerl leta 1671, v svojej učbi (didaktiki) cap. 19. fundam. 6 takole piše: „Brati in pisati ima vselej in v vsakem jeziku tudi zajedno in vkupej hoditi. Zares! otročiče, kateri svojih misel še v šoli nemajo, pa vender se v svojem maternem jeziku pisati učiti imajo, ne more nič drugzega bolj in močnejši podbadati in vabiti, kakor to, da se pismen drugači ne učijo, kot da jih pišejo; zakaj otrokom je že prirojeno, da radi risajo in malajo.“

Potem takim je način, v šoli zajedno čitati in pisati učiti, prej ko ne našel naš neumerljivi Jan Amos Komenski, — slavni Slavjan — rojen Čeh. And. Einspieler. (Bčela.)

Austrijansko cesarstvo.

Dopis iz Tersta 3. Sušca. Zapustimo, Slovenci dragi! samo en čas zoperno pretresanja krivičnih misel in djanj svojih nasprotnikov ter podajmo se tudi mi, ob času splošnega pustniga razveseljevanja, v svetišče narodnih veselic, de se ondi odahnemo in za daljno vojsko vnovič okrepčamo, zakaj „sovrážnik ne spi.“ Kogar je toraj skerb naše svete pravice, kogar nje napredek veseli i žali overa, temu mislimo, de bo po volji, ako mu veselo novico prinesemo, de se naša narodnost pri nas v Terstu po vsi strani kaj lepo razodeva. — Če je Vas, mili vlastenci! ravno tolikanj kolikanj nas veselilo brati v novinah, kako niso mogli nar veči plemenitniki zadnjiga Slovanskiga Plesa v Beču zadosi slaviti in dičiti, menimo de bi morde vaših rahlih serc nič manji radost navdala ne bila, ko bi se vi bili 17. Svečana in 2. Sušca z nami vred v kolo naših tukajšnjih plesavnih veselic vverstili.

Kar bistriga očesa pogled vžari in pravo slovansko serce rahlo vname, je bilo tu obilno združeno. Prelepo vložena Dvorana našiga društviša je bila v ta namen prekrasno ozaljšana in razsvitljena tako, de jo kako rajsko stanovanje misliš; in ročno gibanje milih plesavnih dvojic i izverstno vbranih glasovih tukajšne mornarske godbe je slednjiga živo živo ginilo. Med drugimi plesi se je naš narodni ples „Slovanka“ tako veselo in umetno ponavljal, de je bilo očitno viditi, de se naše malo pred zanemarjeno rodoljubje tudi v Terstu vedno bolj in bolj oživljuje, zakaj

Kjer se glas domorodni glasi,
Tamkej mila se Slava česti.

De ste se pa obe te veselici vun in vun v takim redu godile; kakoršniga bi mi od obče znane bratovske zloznosti in priserčne vzajemnosti tukajšnjih Slovanov tirjati ne opustili, nam mende ne bo trebalo, posebniga zago-

tovljenja pristaviti, ker je dovolj, samo to opomniti, de se je nju vgodna govornica v ne malo čast in slavo tukajšnjih in vsih družih Slovanov ko veter po vsim Terstu raznesla. Ako je po lepim lepim ravnanju našiga Društva število kaj imenitnih udov posebno v zadnjim času sem kaj vspešno raslo, menimo, de se ne motimo, če, vsim škodoželnim sovragam vkljub, vso svojo pravično nado še veliko dičniši prihodnosti na temelj tako redniga in koristniga djanja in mehanja vsih družbnikov postavimo. *)

Š. ud društva.

Krajska.

Pod sv. Joštam v Rakovici per Kucnarji so po horvaško našemani, po obrazih z ogljem namazani roparji, kmalo po Avemarii od 7—8 ure, ko je še vsa družina pokoncu bila, na vrata poterkali. Na prašanje: kdo de je? so rekli: patrola. Na to se jim vrata odprejo. Odpirajočiga hlapca so berž v veži s pištolami po glavi nabunkali in omamili, potlej vso družino povezali in v kot za mizo spahali in pometali. Le gospodarja, čez 60 let stariga moža, so tje in sem ulačili, mučili in nazadnje ubili. Kader so vse pobrali, kar so odnesti mogli, so jo potegnili.

* Dr. Šmidel preiskuje po naročilu ministerstva podzemeljni tek Reke na Krasu: ali bi se ne dal en vodotok v Terst napeljati. (Nov.)

Koroško.

Iz Celjovca se piše v Südsl. Ztg. sledeče: Naše perve porotne sodbe so končane.

Obpravovale so se 24, 25, 27 in 28. februarja. Pred sodbo ste stale dve ženski zatoženi detomora in eden ropanja obdolžen mož; ena zatoženih je bila Nemka, oba druga sta bila Slovenca. Nemka, katero so detomora za krivo spoznali, je bila na 4 leta v teško ječo, Slovenka, za krivo spoznana, da je otroka nalašč brez pomoči pustila, na eno leto v teško ječo, in tretji je bil na tri leta v teško ječo obsojen.

Kakor je bila pričakovati od taciga predsednika, so porotne obravnave vsim po volji bile. Govore gospoda predsednika, gospoda državniiga pravdnika in gospodov zagovornikov vsak hvali. Predsednik, gospod vitez Čabučnik je pokazal, da je zlo obdarovan govornik, bistroumen pravdoznanec in v novem obravnanju popolnoma znajden.

Tudi oba gospoda tolmača sta pokazala, da sta zlo znajdena v slovenskem jeziku, tako, da se jima je vse čudilo.

Gospodje porotniki so se resno deržali: že njih zunajnost je pokazala, da so svojo sveto in težavno nalogo dobro zapopadli. Le to je obžalovati, da njih „kriva“ zoper drugo zatoženo ni v soglasju z občnim mnenjem, ker se to občinstvu preojstro zdi.

Poslušavcov je bilo vsak dan polno, ki so se mirno in dostojno zaderžali in s tem pokazali, da novo sodniško vravno spoštujejo in de vanjo zaupanja stavijo, samo to smo se čudili, da je bilo pri prvi in drugi obravnavi toliko ženskih pričajočih.

Avstrijanska.

C. k. konsul za Bulgarsko, gospod Rösler se je že na odločeno mesto podal.

Štajarska.

„Wiener Ztg.“ prinese v vradnem delu sledeče:

Najvredniši knezo - škof Lavantinski je za priskerbjenje učnih pripomočkov na Celjskem gimnaziju kakor tudi za pomnoženje tamošnjih učiteljev in za vstanovitev bukvarnice 1000 gold. v srebru podaril; obljubil je tudi pripomoči za vstanovitev pevske šole.

*) Nam bo zlo drago, ako nam blagovolite večkrat kaj pisati.

Ministerstvo bogočastja in uka se dolžno čuti, ta že tolikokrat ponovljeni dokaz posebne skerbi najrednišiga knezoškofa za javno učenje z gorko hvalo občinstvu naznaniti.

* Celjska občina se je za vstanovitev gornjiga gimnazija z hvalevredno radovoljnostjo zavezala, šolo toliko prizidati, da bo vsim potrebam zadostila, fizikalne priprave in druge potrebe preskerbeti, z vsim skupej šest do osem tisuč goldinarjev v ta namen dati.

Ravno tako je tudi mariborska občina se zavezala šolo prizidati in za druge potrebe skerbeti in je v ta namen odločila 5810 gold.

Ta dva vesela dokaza radovoljniga vdeležnja obeh imenovanih občin za javni poduk, ministerstvo uka in bogočastjo z posebnim spoznanjem občinstvu naznani.

* Na južnem Štajarskem je tako mraz, da je led in sneg, ki se je na telegrafu nabral, tuga stergal.

Dalmacia.

27. februarja je prišel Kavas paša z svojima sinovama v Zader. 17. februarja je prišel Seraskier v Mostar. Stolač, Buno, in Blagaj so turški vojaki posedli. Poglavarji vstaje v Bosni se zaperajo.

Serbsko.

Nadzornik parobroda gospod Wöhler je iz Dunaja v Zemun veselo novico prinesel, da se je, kakor je minister kupčije sam rekel, kupčijska zbornica v Zemunu dovolila, ki bo pa še le po vredenju občine v življenje stopila. Imenovani nadzornik je to novico mestnimu poglavarstvu pismeno naznanil z prošnjo, da bi se to kupecam v Zemunu na znanje dalo.

Ogerska.

Raznaša se novica, de baron Sina, ki je grajšine Gödöllö in Hatvan za 6,520,000 gold. kupil, misli na svoje stroške železnico iz Hatvana v Pest napraviti.

* Po celem Ogerskem se bodo začele 1. maja ceste na državne stroške delati.

* Prebivavcov v bekeški stolici so popisali 166,322. Med temi je 98,028 Madjarov, 51,000 Slovakov, 7,016 Romanov, 5,888 Nemcov, 2,125 judov, 765 Ciganov. Stolica obseže 66²/₁₀₀ štirj. milj.

Lombardo-beneško kraljestvo.

„Gior. di Milano“ naznani sledeči razglas: Ker se vedno podpihovavni in puntarski razglasi razširjujejo med ljudstvo, se vidim primoraniga, sledeče naznaniti:

1. Da je razglas 10. marca 1849 še vedno popolnoma veljaven, po katerem se bo vsak, ki je previzan, da je take razglase razširoval in naznanaoval, z smertjo kaznoval.

2. Za dobro spoznam sledeče naznaniti: de bo, kdor koli tak puntarski spis dobi, — naj bo podpisan od kteriga si bode in v kakoršni si bodi podobi — in če tega naglo k prvi politiški gosposki ali vradni osebi ne izroči in ne naznani, od kod da ga je dobil, čeravno ni previzan, da ga je razširoval, samo zavolj tega, ker ga ima, po zljajšljivih ali obteživnih okoljšinah 1—5 let v teško ječo obsojen.

Verona, 21. februarja 1851.

Radecky
polni maršal.

Tuje dežele.

Bosna.

Iz Bosne se piše 20. februarja v „Reichszeitung“ sledeče:

Potem ko je Muhamed Skenderbeg v Mostar prišel, mu Ali paša Stolčević ni le vsiga potrebniga hitro preskerbel, temveč je tudi sam iz Stolaca tje prišel se pokazat prijatla reda. Med tem prideta Rustan beg, sin, in Arif beg vnuk Ali pašata v Sarajevo, kjer ju je Seraskier lepo sprejel in clo v začudenje ne-

kterih na gostijo povabil. Ali drugi dan ju je ukazal zavarovati in jima častne znamenja odvzeti. Ravno takrat je tudi Skender beg vezirja zaperl in tedaj se je njegovo trinožno vladanje, ki je 19 let terpelo, končalo.

Seraskier se je 17. februarja v Mostar napotil, in predenj je odšel, je Turke ostro svaril in povedal, da hoče Sarajevo lastni osodi prepustiti. Bolne vojake v Travnik vozijo, zakaj da se to godi, se ne ve, ker je vstaja vdušena s tem, da so Ali pašata zaperli. Res, da v Krajni še ni miru, pa se bo gotovo kmalo spet povernul, kjer so Krajnci vedno iz Mostara povelja dobivali. Vezir Hairedin paša se tudi zavolj tega ni v Krajno podal. Omer paša je svoj harem saboj vzela in bo v Buni, na lepih posestvih Ali pašata stanoval.

Znani Hasar beg iz Trebinja in Jazli paša spremljata Omer pašata v Mostar, kjer se hosta Jazli in Kamaikan vselila. Drugi pa menijo, da bo tega bogatiga moža enaka osoda zadela, kakor njegoviga tovarša Mustai pašata Babića, kteriga so v Carigrad poslali.

Gerški škof v Mostaru, od kteriga je znano, da je kristjane preganjal, se po pravici boji, da bi ga ne zaperli.

Ko je Omer paša iz Sarajeviga šel, ganoben Turk ni prišel pozdravit.

Kupcam se še vedno ni blago plačalo, ki so ga vojakam dali, nekteri imajo 50,000 piastrov tirjati. Vedno večje tožbe se slišijo in gotovo bo letos iz Dunaja, Lipsie in Tersta malo blaga v Bosno prišlo, ker kupci ne morejo menjavnih listov izplačati. Raja je popolnoma zatert, huje mu skoraj ne more biti. Izobražena Evropa ne more zapopasti tukajšnjih nadlog, da bi se kmalo pomagalo tej od Boga obilno obdarjeni, od ljudi pa tako zanemarjeni deželi.

* Iz bosniške meje se piše 28. februarja v „Agr. Ztg.“

Bosniški vstajniki so 26. t. m. mesto in čarfijsko Banjaluk posedli in so hotli tudi terdnjavo vzeti, kjer so jih pa z streljanjem topov sprejeli, jih več ranili in 6 ubili. To jih je razkačilo in so toraj sklenili žlahto obsedenih pred saboj gnati in na tako vižo lestvice pristaviti in terdnjavo vzeti, ker za gotovo menijo, da obsedeni ne bodo na svojo žlahto streljali. Med obsedenim je bogati Ali beg Cinić, pomočnik vezirja, potem tisti poslanci, ki so se k Omer pasatu napotili, in v Banjaluko vreči morali, ker so jim vstajniki pot zaperli. Oni se bodo morali pogumno deržati, ker njih osoda bi bila zlo žalostna, ako bi vstajnikom v roke padli. V terdnjavi so še precej varni. Vstajniki niso mogli topov saboj spraviti in imajo toraj same puške.

Turška Serbska.

„Vojvodjanka“ naznani, da se bo serbska armada za 10 čet pomnožila, in da se bodo mejni polki napravili, kakoršni so v avstrijski granici. To bo gotovo koristno, ker bo notrajno moč povzdignilo in deželi tudi navzven večje veljavo dalo.

Podonavske knezovine.

Ruski vojaki bodo podonavski knezovini zapustili. 13. februarja je prišlo povelje v Bukarest, da se imajo 1. marca napotiti. Govori se pa, kar je tudi za verjeti, da bodo namest teh drugi vojaki prišli, kterih bode še več od teh. Potniki, ki v Bukarest pridejo, pripovedujejo, da na reki Prut precej velik ruski vojaški oddelk stoji. Šole, za ktere se tukaj dolgo ni moglo prostora dobiti, so se vendar sred mesca januarja odperle.

Turška.

Iz Carigrada se piše 10. februarja sledeče: Komisija, ktere naloga je bila mejo med Turčijo in Perzijo določiti, je svoje delo dokon-

čala in ga turški vladi predložila. Z bulgarskimi zadevami, posebno kar cerkev in šole zadene, se zdaj posebno politikarji pečajo. Za službe, ki se bodo ondi dale, se posebno poganjata Stojlević in knez Samos; poslednji je ruskiga rodu, kteriga Sultan in angleški poslanec spušujeta in toraj zlo upa, da bo zvoljen za nadzornika bulgarske cerkve in šole. Angleški poslanec v tej zadevi zlo za Bulgarce govori. — Mr. Urghart, ki je pred nekterimi dnevi Carigrad zapustil in se v angleški parlament podal, je večkrat z Madjari, posebno z Košutam govoril. — Trop Arnavtov, kakor poslednje novice pravijo, je serbsko mejo prestopil in nektere vasi poropal. Serbska vlada je toraj vojake tje poslala in se je vendar raji pri turški vladi pritožila, kakor da bi bila na turške tla vojake poslala, ki so Arnavte podili.

Laška.

Neki francoski list v dopisu iz Rimu naznazuje, de so sv. oče dobili lastnoročnim dopis od ruskiga cara, v kterim jim leta svoje spoštovanje razodeva, in svojo pomoč ponuja, ako bi se hotla angleška vlada proti svetni narviksi ohlasti sv. stola vzdigniti. (Dan.)

* Na Rimskem se vlada zlo trudi roparske trume poloviti in tako prebivavce malih mest in vasi bojezni oprostiti. Po celi deželi se bodo žandarji in vojaki postavili in jezdili iz kraja v kraj. Avstrijski vojaki bodo mesta in terge posedli. Nobeden ne sme več brez dovoljenja, ktero se vsak mesec ponoviti mora, po deželi hoditi. Vsi vozovi se bodo zaznamovali in posestnik dobi list, v kterem je njegova lastnina zapisana in vsak voz, ki se po cesti pelje, mora žandarm preizkati, ker roparji imajo povsod vozovi, na ktero zropano blago nalože in ga potem v svoje krivališče peljejo. Plačilo je razpisano za tiste, ki zvedo za Passatorea, njegove tovarše ali roparje. Za Passatorea in njegove poglavarje je razpisanih 2—3000 skudov, na druge roparje od 500—150. Brez dvombe ima Passatore pri sebi le malo tovaršev, ali on stoji v zvezi z mnogimi roparji po celi deželi.

Nemška.

25. februarja so se v Berlinu posvetovali ministri o nemških zadevah, pa niso nič gotoviga sklenili; toraj so posvetovanje na 27. februarja odložili, pri kterem ima sam kralj predsedovati.

* Pomirenje Schleswig-Holsteina se vsak dan pričakuje. Z vojakmi se ima pričeti. General Bardenfleth bo višji poveljnik. Šest schleswig-holsteinskih četnikov, ki se za dobre častnike imajo, bo zapovedovalo posameznim četam.

* Avstrijski vojaški oddelk na Schleswig-Holsteinskem se bo za 3000 mož pomanjšal.

Švedsko.

V Stockholmu je nemir vstal; mnogo oseb se je zaperlo, ktere so pa že drugo jutro spustili.

Francoska.

Francoski časopisi pripovedujejo o sledeči čudopolni zgodbi: Pred kakimi 15 leti gre kupec R. domu v tamni in merzli noči mesca decembra in pride v neko vas, ki leži blizo mesta Lille. Opravila so ga dolgo zadržale. Blizomesta, ga dva zgrabiti in mu z smertjo žugata, ako bi na pomoč klical in ki od njega dnarje, ktere je saboj imel, tirjata. Ker je bil pa kupec zlo močan, se ustavi obema roparjema. Ali ta dva za orožje primeta in kupca tako namlatita, da se nezaveden na tla zgrudi. Tedaj mu vzameta 10,000 frankov gotovine, njegove perstane, demantno iglo in lepo žepno uro. Drugi dan najdeta dva kmeta kupca in ga v svojo hišo prineseta. Po dolgi in hudi boleznici spet kupec preboli. Sodniki so vse

storili, da bi roparja zvedili, pa zastonj, akoravno so na kraju prigodbo ruto najdlji z čerkama V. S. Tako preteče 15 let. R. ni več kupčeval in je živel v okraju Seine et Marne, in ni še davno, kar se je na pot podal, ker je precej podedoval. Bil je v Parizu in se po železnici domu poda, moral je pa en konec skoz vas B. peš iti, de je prišel na svojo posestvo. Spomnil se je pri tem svoje žalostne dogodbe, ktera ga je pred 15 letmi skoraj ob življenje pripravila, in sklene raji čez noč v bližni gostivnici ostati, kakor po noči hoditi in se v nevarnost podati. Hiša je bila V. S.—tova. Nekdajni kupec poprosi za izbo in se spat vleže, reče pa hišni, da naj ga na jutro zgodaj pokliče. Ko se dan zazna, poterka hišna na vrata, kakor ji je ukazal, on vstane in se napravi. Na steni zagleda zlato uro in v njej svoje ime zarezano. On je bolj natanjko pregleda in spozna, da je tista, ki mu je bila pred 15 letmi vzeta. Brez da bi bil kaj rekel ali se prestrašil, uro spet na svoje mesto položi in gre svojo pot. Naglo to gosposki naznani; in že drugo jutro pridejo v gostivnico žandarji in očeta in sina zavarjejo. Tudi druge reči so dobili, ktere so bile kupcu vzete. Roparja so sodni izročili.

* Zdi se, da bi Napoleon, ako bi Švajci od zunaj kaka nevarnost protila, priskočil in ji pomagal. On pravi: Švajcarsko je naravna meja Francoskiga, in, ako bi tuji vojaki švajcarsko mejo prestopili, bi morali naši topovi sami od sebe pokati.

Angleška.

Angleško ministerstvo je odstopilo, novo še ni izvoljeno.

Ljubljanski novičar.

Za gotovo smo zvedili, de nadzornik naših ljudskih šol g. Dr. Močnik ima vse hvale vredno misel, kolikor se bo le dalo, uk sadjoreje po ljudskih šolah na kmetih vpeljati. S to mislijo se vjema prav lepo prošnja kmetijske družbe do našiga g. deželnega poglavarja za vpeljanje šolske postave, po kteri naj bi prihodnjič vsak učiteljski pripravnik primoran bil, eno leto uka iz sadjoreje se vdeležiti. V Gradci je že ta dobrotljiva postava vpeljana, zakaj, če hoče učitelj na deželi učnik sadjoreje biti, se je mora poprej sam učiti. (Novice.)

* Krasni bali Slovanov na Dunaji niso le skupšine veselja, temuč tudi milodarne naprave; kar namreč čez stroške ostane, se podari blagim namenam. Tudi slovenskiga društva v Ljubljani verli bratje nikdar ne pozabijo. 26. svečana je prejel odbor slov. društva 100 gold. s sledečim dopisom: „Slavni odbor! Misel, ki so jo bile „Novice“ sprožile, da bi se slovenska matica za izdajo koristnih bukev napravila, je na Dunaju bivajočim Slavjanom močno dopadla, in želeli bi bilo, da bi se rodoljubi od vsih strani hitro dela poprijeli, jo izpeljati. Odbor za letašni slavjanski bal je torej sklenil od denarjev, kar jih je čez stroške ostalo, tudi nekaj k temu nameniti in je podpisanim odbornikama naročil, slavnemu slovenskemu društvu v Ljubljani priloženih 100 gold. s tim namenom poslati, da naj bi se za zalogo matice porabili. Če bi pa za sedaj ne bilo upanja takošno matico vstanoviti, bi bila naša želja, naj slovensko društvo v Ljubljani od teh sto gold. 60 goldinarjev za svoje slovstvene namene oberne, ostalih 40 gold. pa Celjovškemu berilnemu društvu prepusti. To imava čast slavnemu odboru sporočiti. Bog živi Slovence!“

Stiepan Pejaković, odbornik slav. bala.

Jože Kapler, slov. odbornik za slav. bal.

LEPOZNANSKI LIST.

Bran in pogin Japodov.

Spisal Jan. T. d. a.

S. Ogenj.

Stoji, stoji tam stolp lesen
Pa gori lini dvo in možev tri sto.
Iz desne brizgajo rudeči plamen,
Iz leve pada na zidovje kamnje.
Pod stolpam vpira pa se silna vojska,
Ječe pomiče se lesovje k zidu.

V Metulu piska divji šum,
Valovje ljuda buta takraj, unkraj.
Al na obrazih ni obupa vender,
V svetišče hrama sojdejo duhovni.
Darove prave pokladaje ondi
Obernejo se k bogam v visočavi.

„Oj varhi zvesti! čujete,
Kak mesto vaše zasmehuje vražnik?“

Požgal nam sela bo s plamenam strašnim,
V pepelu ginejo vam zveste sluge.
Oj ukazajte jadernim vetrovam,
De jenja zrakov tihih mir sovražni“.

Začujejo bogovi glas,
Se vsmilijo služabnikov prosečih
In dajo severu povelje tako,
Zbuditi po naravi divjo svado.
Pokorno ta pusti berloge merzle
Dereče gnovski proti jugu vibro.

Gori, žari tam sleme his
In dalje se poganja ogenj žrešni,
Podere strop se tam, tu pada streha,
Do hrama letajo že iskre lahke.
Bobneče zaverši v lesovju sever
In tuli burno tje med ulce mestne,

In stavlja ognju berzen jez
In žene plamen proti zidu zopet.

Gorjava vrnika se oblasti divji
In ide tje, ki v prvo je svetilo.
Pogasne strop in streha in postopje
Žar bega plašno iz zidovja venkej.

In bega v tabor daljni tje,
Ki hipno pepela šotori mehki,
Tretina tabra prah je uro tisto.

Ces. kralj. loterija.

Naslednje številke so vzdignjene bile:

V Gradcu 1. Sušca:

38. 76. 45. 70. 86.

Na Dunaju 1. Sušca:

35. 21. 57. 36. 2.

Prihodno srečkanje bo v Gradcu in Dunaju
15. in 29. Sušca.

Odgovorni vrednik: *Dragotin Melcer.* — Založnik in tiskar *Jožef Blaznik.*

Vradni list št. 7. k ljubljanskim časniku.

(30.) Nov teržen dan. (1)

Po najvišjim sklepu od 28. kimovca 1835 je bilo Postojnski terški srenji dovoljeno v tednu en teržen dan napraviti.

Omenjeni teržni dan bo prihodnjic v Postojni vsaki četrtek; začel se bo pa 4. dan prihodnjiga mesca maliga travna 1851.

To oznanilo se s prijaznim povabilom k omenjenemu teržnemu dnevu očitno razglasi, in zraven pristavi, de bi se obilo reči na terg prineslo, kupce bodo v Postojni gotovo dovelj imeli.

Postojnska šupanija 2. dan sušca 1851.

(28.) Oklice

nekdajnim podložnikom Krupelske, Podberske in pusto Gradcke Grajsine se da na znanje, da je visoko c. k. ministerstvo po ukazu od 9. velikiga serpana in 29. kimovca 1850 zapovedalo, da se imajo Grajsinam vsi urbarski dolgovi, ktere so jim njih nekdanji podložniki noter do konca leta 1847 dolžni ostali, z lepo poplačati, scer se bojo s tožbo iztirjali. Gori imenovana ukaza visokiga c. k. ministerstva lahko vsak sam bere, ker sta bila že davno po deržavnim zakoniku in vladnim listu CIX. in CXXIX. številka 326 in 369, vsakimu na znanje dana.

Ako bi se primerilo, da bilo treba poprej imenovane davkine dolgove s tožbo tirjati, bi se znalo zgoditi, da bo marsikteri toženec za pravdne stroške (unkoštinge) mogel več plačati, kakor dolg znese. De tedaj kdo v škodo ne pride; se s tem oklicam vsim tistim na znanje da, ki so Krupeski, Podberski, in pusto Gradcki Grajsini in denarjih ali naravnih urbarskih davšinah, na desetini ali na kaki drugi davšini do konca leta 1847, na prepisih pa do 7. kimovca 1848 kaj dolžni ostali, de naj te dolgove gotovo do 15. maliga travna leta 1851 oskerbnistva Krupelske, Podberske in pusto Gradcke grajsine odrajtajo, scer bo k temu plačilu vsaki dolžnik s tožbo primoran.

Oskerbnistva Krupelske Podberske in pusto Gradcke Grajsine.

V Krupi dan 20. svečana 1851.

št. 467. Oznanilo. (27.) 3

S prvim marcam t. l. se bo v Mokronogu na Dolenskem c. k. pošna ekspedicia napravila.

Ta pošna ekspedicia, ki se bo zvezala s Trebnim po vsakdanjim pesnem potu, se bo pečala z priskerbovanjem pisem in voznjo-poštnih poslatev s poslednjimi do treh liber.

Izročivni okrog te pošne ekspedici store naslednje soseske:

Bačje, Bristrica, Borje, Brezovica, Brinje, Bruna vas, Cikava, Cirknik (veliko), Cirknik (mali) Čelevec, oboje Češnice, Čuznja vas, Debene, Dereči verh, Dobrava, Dobruška vas, Dol, Dolenja vas, Draga, Družce, Dule (gorenje), Dule (dolenje), Dule, Gaberjele, Gabernik, Glinek, oboje Gorenje vasi, Goriška gora, Goriška vas, Hom, Hrastovca, Hrastno, Hrastuje, Hude Ravne, Jelendol, Jelenje dolnje, Jelševc, Jeperjek, Jesenice

gorenje, Jesenice dolnje, Kal, Kamne, Kaplja vas, Kersini verh, Klenovik, Kostajnovca, Križni verh, Log, Laknic gorenji, Laknic dolnji, Laknic srednji, Mačkove, Maline, Malkovič, Martinja vas, Medvedjek, Mirna vas, Mladatiče gorenje, Mladatiče dolnje, Mokronog, Mokronog gorenje, Muste, Okrog, Orešje, Ornuška vas, Osrečje, Ostrožnik, Otavnik, Pavla vas, Pijavce, Podthurn, Poljane, Polje, Prelezje, Prevolje, Pugled, Radgonca, Radna vas, Radulja, Rakovnik, Ravne, Ravnek, Ribjek, Roje, Rozenperg, Segonje, Sela, Sela, Selce, Škerljevo, Skove, Skrovnik, Slanči verh, Slavna, Slepšek, Stara vas, Statenperg, Stopno, Straža, Stermec veliki, Sveti križ, Sveti verh, Svinsko, Šentmarjeta, Šentrupert, Skoecjan, Telče, Tersina, Tersteak, Teržiše, Trebelno, oboje Verh, Verhek, Vince in Osredek, Vitna vas, Vodanje, Vučka, Zabukuje zgornje, Zabukuje srednje, Zabukuje dolnje, Zagojsd, Zagrad, Zalog, Zaloka, Zavinec, Zbure, Zjoganje.

Kar se s tem sploh na znanje da.

C. k. pošno vodstvo
v Ljubljani 14. februarja 1851.

št. 243. Oznanilo. (25.) 3

S kterim se v pristavku h konkurznemu razpisu od 25. pr. m. št. 243 pod časopisno številko 30. za službo babice v fari Lustalu

naznani, de letna plača ne znese peldeset, ampak pet in dvajset goldinarjev.

C. k. kantonsko poglavarstvo
v Kamniku 8. februarja 1851.

št. 379. Oznanilo. (26.) 3

V Šent-Jernej na Dolenskem se bo 1. marca pošna ekspedicia vstanovila. Pečala se se bo do vstanovitve voznje pošte med Novim mestam in Kostanjevco samo z pismi in časopisi, v zvezi bo stala po jezdni potih med Novim mestam in Zagrebam.

Kar se s tem sploh naznani.

C. k. pošno vodstvo v Ljubljani
8. februarja 1850.

Hoffmann s. r.

(11.) 3
Pri Ign. št. Kleinmajerju in Fedoru Bambergu je na prodaj:

Potovanje po beli reki.

Po izvirnim rokopisu velikiga vikarja srednje Afrike

Dr. Ignacia Knobleherja.

Zdelal in posloveniti dal

Dr. V. F. Klun.

Čisti dohodek je v podporo misionarjev v Afriki namenjen.

Cena 10 krajcarjev.

(29.) Z a p i s

kazenskih obravnav pri c. k. poroti v Celju mesca Sušca 1851.

Versia	Dan porotne seje	Ime in stanovališče zatoženiga	Hudodelstvo	štev. pritč	Deržavni pravdnik	Zagovornik
1	Sušca 3. in 4.	Marija Lavanc iz Gamz pri Marburgi	goljufija	17	g. Dr. Herman Mulej	g. dr. Matija Foregger
2	5. in 6.	Anton Lupinek iz Studenic	uboj	9	g. Janez Teisinger	g. Alojz Pesarič
3	7. in 8.	Jožef Sluga, z primkam Slugič iz Hochgrossnitz	roparski umor	16	g. dr. Herman Mulej	g. dr. Matija Foregger
4	10.	Jur Prasnik iz Ješene pri Račah	tatvina	6	"	"
5	11. in 12.	Marija Weber iz Konjic	umor otroka	10	g. Franc Maurer	g. Jožef Drenik
6	13. in 14.	Ignac Sluga z primkom Galič iz Zabukoveca	uboj	16	"	g. Alojz Pesarič
7	15.	Blaže Župeuc Miha Župeuc Jakob Juvančič Anton Šibert	javna prosilnost po §. 72. k. p. I. d.	7	g. Anton Pajmann	g. dr. Matija Foregger
		iz Lokev				
8	17. in 18.	Juri Zupanc iz Grajske vasi	uboj	8	g. dr. Teisinger	"
9	20.	Blaže Standegger Pavle Standegger	javna prosilnost po §. 72 k. p. I. d.	6	g. Anton Pajmann	g. Alojz Pesarič
		iz Gösting				

Pazka. Tudi se bodo obravnavali pri tej porotni seji še drugi predmeti, pri kterih bo odkazni izrek do 3. Sušca t. l. pravno veljavnost zadobil.

V Celji 26. Svečana 1851.

Predsednik c. k. porote
Acula.